

КАФЕДРА ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ТЕХНОГЕННО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

О.В. Рибалова

**«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ В ПРИРОДООХОРОННІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ»**

**Методичні вказівки до виконання контрольних робіт
для здобувачів вищої освіти, які навчаються на першому
(бакалаврському) рівні за спеціальністю 101 «Екологія»
(спеціалізація – «Екологічна безпека»)**

ХАРКІВ -2021

Друкується за рішенням засідання
кафедри охорони праці та техногенно -
екологічної безпеки НУЦЗУ

Протокол від 19.04.2021 №17

Укладач: О.В. Рибалова

Рецензенти: О.А. Палагута, канд. техн. наук, старший науковий співробітник лабораторії 2.1 науково-дослідної установи «Український науково-дослідний інститут екологічних проблем»;
О.В. Бригада, канд. техн. наук, доц., доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України

Організація та управління в природоохоронній діяльності:
Методичні вказівки до виконання контрольних робіт для підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 10 «Природничі науки» за спеціальністю 101 «Екологія»./Укладач: О.В. Рибалова. – Х: НУЦЗУ, 2021. -51 с.

Методичні вказівки щодо виконання контрольних робіт з дисципліни «Організація та управління в природоохоронній діяльності» призначені для перевірки знань здобувачів вищої освіти, що навчаються за спеціальністю 101 «Екологія» в галузі знань 10 «Природничі науки» і розроблені відповідно до освітньо-професійної програми «Екологічна безпека».

Відповідальний за випуск _____

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ	9
1.1. Контрольні питання підсумкового контролю за модулем 1	9
1.2. Контрольна робота з модулю № 1	9
2. МОДУЛЬ 2. ДЕРЖАВНА СИСТЕМА ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	16
2.1. Контрольні питання підсумкового контролю за модулем 2	16
2.2. Контрольна робота з модулю № 2	17
3. МОДУЛЬ 3. УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	28
3.1. Контрольні питання підсумкового контролю за модулем 3	28
3.2. Контрольна робота з модулю № 3	29
4. МОДУЛЬ 4. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД В УПРАВЛІННІ НАВКОЛИШНІМ ПРИРОДНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ	40
4.1. Контрольні питання підсумкового контролю за модулем 4	40
4.2. Контрольна робота з модулю № 4	40
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	43

ВСТУП

Метою викладання навчальної дисципліни «**Організація та управління в природоохоронній діяльності**» є професійна орієнтація фахівців-екологів в області розробки й практичного використання сучасних інструментів екологічного регулювання і політики в умовах перехідної до ринкової економіки, підготовка студентів до самостійного вирішення професійних завдань на підставі цілісних уявлень про методи управління природоохоронною діяльністю для забезпечення стабільного розвитку соціо-екологічної системи держави.

Завдання: вивчення теоретичних та практичних основ організації процесу управління охороною навколишнього середовища та забезпечення раціонального використання природних ресурсів на державному та регіональному рівні з метою формування у здобувачів вищої освіти знань і навичок, що необхідні для рішення професійних завдань відповідно посадовим обов'язкам в галузі прикладної екології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- головні функції управління діяльністю, що націлена на охорону довкілля та раціональне використання природних ресурсів;
- принципи управління природоохоронною діяльністю та раціональним використанням природних ресурсів;
- організаційні основи планування природоохоронної діяльності та прогнозування стану навколишнього середовища внаслідок антропогенної діяльності на державному, регіональному та місцевому рівнях;
- кращий закордонний досвід природоохоронної діяльності;
- найкращі принципи управління раціональним використанням природних ресурсів у закордонних країнах.

уміння:

- працювати та мислити самостійно у відповідності з сучасною концепцією природокористування;

- висвітлити коло проблем, що виникають в процесі управління природокористуванням та охороною навколишнього середовища на регіональному рівні;

- користуватися екологічною інформацією та визначати необхідний перелік джерел екологічних даних для прийняття управлінських рішень в галузі охорони навколишнього природного середовища;

- проводити еколого-економічний аналіз проблемних ситуацій та встановлювати порядок їх вирішення в часі;

- визначати пріоритетні напрямки розробки природоохоронних заходів в регіоні;

- проводити узагальнену прогностичну оцінку екологічного стану навколишнього середовища внаслідок втілення природоохоронних рішень.

комунікація:

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність працювати в команді;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі

знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

автономія та відповідальність:

- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність працювати в команді;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність до оцінки природних ресурсів при виборі напрямку їх використання;
- здатність проводити економічну оцінку впливу людини на природу;
- здатність проводити економіко-екологічну експертизу продукції.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

K09. Здатність працювати в команді;

K14. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування;

K17. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства;

K19. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління;

K23. Здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для

екологічних досліджень;

К24. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування;

К25. Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем;

К26. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

Результати навчання:

•ПР01. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

•ПР03. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

•ПР04. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.

•ПР06. Виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття.

•ПР07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

•ПР08. Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.

•ПР10. Уміти застосовувати програмні засоби, ГІС-технології та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення екологічних досліджень.

•ПР 12. Брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами.

•ПР13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.

- ПР14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.

- ПР15. Уміти пояснювати соціальні та економічні наслідки впровадження екологічних проектів.

- ПР16. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.

- ПР18. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

- ПР19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

- ПР20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

ПР22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.

Контрольні роботи з дисципліни «Організація та управління в природоохоронній діяльності» проводяться як елемент модульного контролю перевірки рівня засвоєння знань тими, хто навчається.

З навчальної дисципліни «Організація та управління в природоохоронній діяльності» контрольна робота проводиться за всіма модулями у вигляді відпрацювання здобувачами вищої освіти тестового завдання за відповідним модулем.

У вступній частині доводиться порядок опрацювання здобувачами вищої освіти модульних завдань. В основній частині слухачі практично опрацьовують матеріал тестів. У заключній частині проводиться підведення підсумків опрацювання здобувачами вищої освіти тестових завдань (проводиться обговорення щодо вірних відповідей за питаннями тесту).

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ

1.1 Контрольні питання підсумкового контролю за модулем 1

1. Предмет, цілі і методи управління.
2. Загальні принципи і методи управління.
3. Класифікація систем і механізмів екологічного управління.
4. Процес і технологія управління.
5. Принципи і функції управління.
6. Процедури процесу управління.
7. Елементи структури управління.
8. Принципи побудови структури управління.
9. Фактори і принципи побудови структури управління.
10. Кадри управління їх класифікація.
11. Компетенція органу управління.
12. Положення про підрозділи органу управління.
13. Оцінка ефективності системи управління.

1.2 Контрольна робота з модулю № 1

Контрольна робота за матеріалом модулю 1

Загальна кількість балів складає – 100 балів.

- Відповідь від 91 – 100 балів – 5 А (відмінно);
Відповідь від 82 – 90 балів – 4 В (дуже добре);
Відповідь від 74 – 81 балів – 4 С (добре);
Відповідь від 64 – 73 балів – 3 D (задовільно);
Відповідь від 60 – 63 балів – 3 Е (достатньо);
Відповідь від 35 – 60 балів – 2 FХ (не зараховано);
Відповідь від 0 – 34 балів – 2 F (не зараховано).

Варіант № 1**Вірна відповідь –25 балів**

1. Дайте характеристику систем екологічного управління.
2. В чому полягає різниця між наступними документами: план і звіт?
3. Покажіть різницю між творчим, логічним і технічним перетворення інформації.
4. Дайте визначення поняття "інформаційні ресурси".

Варіант № 2**Вірна відповідь –25 балів**

1. Назвіть механізми екологічного управління.
2. В чому полягає різниця між наступними документами: огляд і план?
3. Яким чином інформація поділяється за змістом?
4. З якою метою здійснюється ведення комплексних державних кадастрів природних ресурсів?

Варіант № 3**Вірна відповідь –25 балів**

1. Дайте характеристику поняття «управлінська інформація».
2. В чому полягає різниця між наступними документами: довідка і зведення?
3. Яким чином суб'єкт управління здійснює управляючий вплив на об'єкт управління?
4. Дайте пояснення поняття "інформаційне середовище".

Варіант № 4**Вірна відповідь –25 балів**

1. Назвіть основні види документів, що використовуються процесі управління.
2. В чому полягає різниця між наступними документами: лист і довідка?

3. Від чого залежить обсяг і зміст інформації, що переробляється в процесі управління?

4. Назвіть основні види державних природних кадастрів.

Варіант № 5

Вірна відповідь –25 балів

1. Що є необхідним для прийняття управлінського рішення?
2. В чому полягає різниця між наступними документами: постанова і положення?
3. Яким вимогам повинне відповідати управлінське рішення?
4. В чому полягає специфіка інформаційного забезпечення систем екологічного управління?

Варіант № 6

Вірна відповідь –25 балів

1. Охарактеризуйте процес управління.
2. В чому полягає різниця між наступними документами: положення і рішення?
3. З яких частин складається управлінське рішення?
4. Яка мета ведення Земельного кадастру?

Варіант № 7

Вірна відповідь –25 балів

1. Дайте визначення поняття «загальний принцип».
2. В чому полягає різниця між наступними документами: рішення і розпорядження?
3. Наведіть різницю між загальними, приватними і локальними рішеннями?
4. Яка мета ведення Надрового кадастру (родовищ і проявів корисних копалин)?

Варіант № 8**Вірна відповідь –25 балів**

1. Функції управління.
2. В чому полягає різниця між наступними документами: розпорядження і наказ?
3. В чому полягає різниця між стратегічними і тактичним рішеннями?
4. Яка мета ведення кадастру відходів?

Варіант № 9**Вірна відповідь –25 балів**

1. Розкрийте поняття «інноваційна діяльність».
2. В чому полягає різниця між наступними документами: наказ і протокол?
3. Як поділяються рішення за ступенем повноти інформації?
4. Яка мета ведення водного кадастру?

Варіант № 10**Вірна відповідь –25 балів**

1. За якими ознаками класифікується інформація, що використовується в процесі управління?
2. В чому полягає різниця між наступними документами: протокол і акт?
3. Яким чином поділяють рішення за характером наявної інформації?
4. Яка мета ведення кадастру природних територій курортів?

Варіант № 11**Вірна відповідь –20 балів**

1. В чому полягає різниця між директивною та описовою інформаціями?
2. В чому полягає різниця між наступними документами: акт і лист?
3. З яких етапів складається прийняття управлінських рішень?
4. Яка мета ведення кадастру природних лікувальних ресурсів?

Варіант № 12**Вірна відповідь –25 балів**

1. З яких етапів складається реалізація рішень?
2. На які види розрізняють інновації залежно від предметного їх змісту?
3. Наведіть приклади як здійснюються функції обліку й аналізу в процесі управління?
4. Яка мета ведення Лісового кадастру?

Варіант № 13**Вірна відповідь –25 балів**

1. Дайте пояснення терміну «процес управління».
2. Яким чином поділяються інновації за рівнем впливу на навколишні природне й соціальне середовища? Наведіть приклади.
3. В чому полягає суть системи "Системи прийняття рішень"?
4. Яка мета ведення кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду?

Варіант № 14**Вірна відповідь –25 балів**

1. Дайте пояснення терміну «планування».
2. Які основні характеристики інновацій?
3. В яких законодавчих актах представлені кадастрові екологічні інформаційні системи?
4. В чому полягає необхідність формування й вдосконалення інформаційних систем екологічного управління?

Варіант № 15**Вірна відповідь –25 балів**

1. В чому полягає мета контролю?
2. З яких етапів складається процес впровадження управлінських

інновацій?

3. Дайте пояснення терміну «інноваційна діяльність».
4. Яка мета ведення кадастру тваринного світу?

Варіант № 16

Вірна відповідь –25 балів

1. Яка основна функція попереднього управління?
2. В чому полягає специфіка інформаційного забезпечення систем екологічного управління?
3. Яка мета ведення кадастру рослинного світу?
4. Дайте визначення поняття «централізоване управління».

Варіант № 17

Вірна відповідь –25 балів

1. Яка мета прогнозування? Наведіть приклади.
2. Від чого залежить вибір інформаційної структури бази екологічних даних? Наведіть приклади.
3. Дайте визначення поняття «децентралізоване управління».
4. Яка мета ведення Кліматичного кадастру?

Варіант № 18

Вірна відповідь –25 балів

1. З яких етапів складається планування? Наведіть приклади.
2. В чому полягає специфіка екологічних інформаційних систем?
3. Що є об'єктом і суб'єктом централізованого управління?
4. Яка мета ведення кадастру Парникових газів?

Варіант № 19

Вірна відповідь –25 балів

1. Які існують функції оперативного управління?

2. В чому полягає суть системи «Автоматизовані системи управління»?
3. Які методи централізованого управління?
4. Назвіть складові частини державного земельного кадастру.

Варіант № 20

Вірна відповідь –25 балів

1. З яких етапів складеться функції заключного управління. Дайте пояснення кожного етапу.
2. В чому полягає суть системи "Управлінські інформаційні системи"?
3. Назвіть об'єкт і суб'єкт децентралізованого управління. Які методи децентралізованого управління?
4. Яка інформація міститься в Державному водному кадастрі?

МОДУЛЬ 2. ДЕРЖАВНА СИСТЕМА ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

2.1 Контрольні питання підсумкового контролю за модулем 2

1. Специфіка інформаційних систем екологічного управління.
2. Узагальнення та аналіз інформації щодо сучасного стану поверхневих вод в Україні.
3. Екологічне законодавство щодо створення і управління екологічних інформаційних систем баз даних.
4. Міжнародний досвід у створенні інформаційних баз даних щодо стану навколишнього природного середовища.
5. Кадастрова інформаційна система.
6. Земельний кадастр.
7. Водний кадастр.
8. Лісовий Кадастр.
9. Географічні інформаційні системи.
10. Екологічне картографування.
11. Законодавче та нормативно-правове регулювання в сфері охорони природи, природокористування та екологічної безпеки.
12. Правове регулювання використання природних ресурсів.
13. Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища”.
14. Правове забезпечення запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям та їх ліквідації.
15. Компетенції та повноваження державних органів у галузі природоохоронної діяльності.
16. Система органів управління в галузі екології.
17. Компетенції і повноваження органів спеціального державного управління у сфері природоохоронної діяльності.
18. Компетенції і повноваження органів місцевого самоврядування.

19. Структура і функції Мінприроди України.
20. Структура і функції обласних департаментів охорони навколишнього природного середовища.
21. Компетенції та повноваження Державної екологічної інспекції.
22. Громадський контроль
23. Екологічні стандарти.
24. Екологічне нормування.
25. Порядок розробки й затвердження нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин.
26. Порядок розробки й затвердження нормативів гранично допустимих скидів забруднюючих речовин.
27. Нормативи використання природних ресурсів.
28. Міжнародні екологічні стандарти.
29. Роль екологічної експертизи в забезпеченні ефективного управління природоохоронної діяльності.
30. Система державного моніторингу навколишнього природного середовища.

2.2 Контрольна робота з модулю № 2

Контрольна робота за матеріалом модулю 2

Загальна кількість балів складає – 100 балів.

- Відповідь від 91 – 100 балів – 5 А (відмінно);
- Відповідь від 82 – 90 балів – 4 В (дуже добре);
- Відповідь від 74 – 81 балів – 4 С (добре);
- Відповідь від 64 – 73 балів – 3 D (задовільно);
- Відповідь від 60 – 63 балів – 3 Е (достатньо);
- Відповідь від 35 – 60 балів – 2 FХ (не зараховано);
- Відповідь від 0 – 34 балів – 2 F (не зараховано).

Варіант 1

1. Визначити основні принципи охорони навколишнього природного середовища.

2. Назвіть найбільш впливові міжнародні організації, які займаються питаннями охорони навколишнього середовища.

3. Дати оцінку якісного стану річки Вовча за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 361,5 мг/л (ГДК_{рг} - 1000,0 мг/л); сульфати – 76,9 мг/л (ГДК_{рг} – 100 мг/л); хлориди – 23,0 мг/л; (ГДК_{рг} – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,546 мг/л (ГДК_{рг} – 0,5мг/л); нітрити – 0,098 мг/л (ГДК_{рг} – 0,08мг/л); нітрати – 8,83 мг/л (ГДК_{рг} – 40мг/л); залізо загальне – 0,78 мг/л (ГДК_{рг} – 0,1 мг/л); фосфати – 0,92 мг/л (ГДК_{рг} – 0,17 мг/л); БСК₅ – 2,34 мг/л (ГДК_{рг} – 2,24 мг/л); ХСК – 22,5 мг/л (ГДК_{рг} – 15 мг/л); мідь – 0,36 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л); нафтопродукти – 0,25 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,002 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л).

Варіант 2

1. Визначити механізм впровадження основних принципів охорони навколишнього природного середовища в Україні.

2. Дати характеристику структури органів Державної екологічної інспекції.

3. Дати оцінку якісного стану річки Харків за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 624,0 мг/л (ГДК_{рг} - 1000,0 мг/л); сульфати – 172,5 мг/л (ГДК_{рг} – 100 мг/л); хлориди – 40,0 мг/л; (ГДК_{рг} – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,80 мг/л (ГДК_{рг} – 0,5мг/л); нітрити – 0,10 мг/л (ГДК_{рг} – 0,08мг/л); нітрати – 1,65 мг/л (ГДК_{рг} – 40мг/л); залізо загальне – 0,11 мг/л (ГДК_{рг} – 0,1 мг/л); фосфати – 0,79 мг/л (ГДК_{рг} – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,6 мг/л (ГДК_{рг} – 2,24 мг/л); ХСК – 29,3 мг/л (ГДК_{рг} – 15 мг/л); мідь – 0,002 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л); цинк - 0,021мг/л (ГДК_{рг} – 0,01мг/л); феноли – 0,003мг/л; (ГДК_{рг} – 0,001мг/л); нафтопродукти – 0,21 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,006 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л)

Варіант 3

1. Навести основні екологічні стандарти, що діють в Україні.
2. Обґрунтувати роль громадського контролю в екологічній діяльності.
3. Дати оцінку якісного стану річки Немишля за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 687,0 мг/л (ГДК_{рг} - 1000,0 мг/л); сульфати – 162,0 мг/л (ГДК_{рг} – 100 мг/л); хлориди – 65,0 мг/л; (ГДК_{рг} – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,34 мг/л (ГДК_{рг} – 0,5мг/л); нітрити – 0,20 мг/л (ГДК_{рг} – 0,08мг/л); нітрати – 4,80 мг/л (ГДК_{рг} – 40мг/л); залізо загальне – 0,36 мг/л (ГДК_{рг} – 0,1 мг/л); фосфати – 1,51 мг/л (ГДК_{рг} – 0,17 мг/л); БСК₅ – 4,2 мг/л (ГДК_{рг} – 2,24 мг/л); ХСК – 31,4 мг/л (ГДК_{рг} – 15 мг/л); мідь – 0,011 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л); цинк - 0,02мг/л (ГДК_{рг} – 0,01мг/л); феноли – 0,004 мг/л; (ГДК_{рг} – 0,001мг/л); нафтопродукти – 0,18 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,006 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л).

Варіант 4

1. Проаналізувати особливості впровадження екологічних стандартів.
2. Структура і функції Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.
3. Дати оцінку якісного стану річки Великий Бурлук за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 1117,0 мг/л (ГДК_{рг} - 1000,0 мг/л); сульфати – 351,0 мг/л (ГДК_{рг} – 100 мг/л); хлориди – 81,0 мг/л; (ГДК_{рг} – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,63 мг/л (ГДК_{рг} – 0,5мг/л); нітрити – 0,41 мг/л (ГДК_{рг} – 0,08мг/л); нітрати – 1,24 мг/л (ГДК_{рг} – 40мг/л); залізо загальне – 0,06 мг/л (ГДК_{рг} – 0,1 мг/л); фосфати – 1,89 мг/л (ГДК_{рг} – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,4 мг/л (ГДК_{рг} – 2,24 мг/л); ХСК – 21,5 мг/л (ГДК_{рг} – 15 мг/л); нафтопродукти – 0,01 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л).

Варіант 5

1. Визначити основні принципи екологічного нормування.

2. Природоресурсні кодекси як джерела екологічного права.

3. Дати оцінку якісного стану річки Тетлега за величиною кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 477,0 мг/л (ГДК_{рг} - 1000,0 мг/л); сульфати – 136,6 мг/л (ГДК_{рг} – 100 мг/л); хлориди – 43,0 мг/л; (ГДК_{рг} – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,177 мг/л (ГДК_{рг} – 0,5мг/л); нітрити – 0,011 мг/л (ГДК_{рг} – 0,08мг/л); нітрати – 1,263 мг/л (ГДК_{рг} – 40мг/л); залізо загальне – 0,08 мг/л (ГДК_{рг} – 0,1 мг/л); фосфати – 0,717 мг/л (ГДК_{рг} – 0,17 мг/л); БСК₅ – 2,49 мг/л (ГДК_{рг} – 2,24 мг/л); ХСК – 14,5 мг/л (ГДК_{рг} – 15 мг/л); нафтопродукти – 0,066 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л).

Варіант 6

1. Основні завдання системи державного моніторингу навколишнього природного середовища України.

2. Система екологічного права України.

3. Дати оцінку якісного стану річки Вовча за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 361,5 мг/л (ГДК_{рг} - 1000,0 мг/л); сульфати – 76,9 мг/л (ГДК_{рг} – 100 мг/л); хлориди – 23,0 мг/л; (ГДК_{рг} – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,546 мг/л (ГДК_{рг} – 0,5мг/л); нітрити – 0,098 мг/л (ГДК_{рг} – 0,08мг/л); нітрати – 8,83 мг/л (ГДК_{рг} – 40мг/л); залізо загальне – 0,78 мг/л (ГДК_{рг} – 0,1 мг/л); фосфати – 0,92 мг/л (ГДК_{рг} – 0,17 мг/л); БСК₅ – 2,34 мг/л (ГДК_{рг} – 2,24 мг/л); ХСК – 22,5 мг/л (ГДК_{рг} – 15 мг/л); мідь – 0,36 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л); нафтопродукти – 0,25 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,002 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л).

Варіант 7

1. Конституція України як джерело екологічного права.

2. Порядок розробки й затвердження нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин.

3. Дати оцінку якісного стану річки Харків за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 624,0 мг/л (ГДК_{рг} - 1000,0 мг/л); сульфати – 172,5 мг/л

(ГДК_{рг} – 100 мг/л); хлориди – 40,0 мг/л; (ГДК_{рг} – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,80 мг/л (ГДК_{рг} – 0,5мг/л); нітрити – 0,10 мг/л (ГДК_{рг} – 0,08мг/л); нітрати – 1,65 мг/л (ГДК_{рг} – 40мг/л); залізо загальне – 0,11 мг/л (ГДК_{рг} – 0,1 мг/л); фосфати – 0,79 мг/л (ГДК_{рг} – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,6 мг/л (ГДК_{рг} – 2,24 мг/л); ХСК – 29,3 мг/л (ГДК_{рг} – 15 мг/л); мідь – 0,002 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л); цинк - 0,021мг/л (ГДК_{рг} – 0,01мг/л); феноли – 0,003мг/л; (ГДК_{рг} – 0,001мг/л); нафтопродукти – 0,21 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,006 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л).

Варіант 8

1. Система державного моніторингу поверхневих вод України.
2. Порядок розробки й затвердження нормативів гранично допустимих скидів забруднюючих речовин.
3. Дати оцінку якісного стану річки Немишля за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 687,0 мг/л (ГДК_{рг} - 1000,0 мг/л); сульфати – 162,0 мг/л (ГДК_{рг} – 100 мг/л); хлориди – 65,0 мг/л; (ГДК_{рг} – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,34 мг/л (ГДК_{рг} – 0,5мг/л); нітрити – 0,20 мг/л (ГДК_{рг} – 0,08мг/л); нітрати – 4,80 мг/л (ГДК_{рг} – 40мг/л); залізо загальне – 0,36 мг/л (ГДК_{рг} – 0,1 мг/л); фосфати – 1,51 мг/л (ГДК_{рг} – 0,17 мг/л); БСК₅ – 4,2 мг/л (ГДК_{рг} – 2,24 мг/л); ХСК – 31,4 мг/л (ГДК_{рг} – 15 мг/л); мідь – 0,011 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л); цинк - 0,02мг/л (ГДК_{рг} – 0,01мг/л); феноли – 0,004 мг/л; (ГДК_{рг} – 0,001мг/л); нафтопродукти – 0,18 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,006 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л).

Варіант 9

1. Визначити структуру і рівні системи державного моніторингу навколишнього природного середовища.
2. З якою метою проводиться стандартизація й нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища?
3. Дати оцінку якісного стану річки Великий Бурлук за кратністю

перевищення ГДК: сума іонів - 1117,0 мг/л (ГДК_{рг} - 1000,0 мг/л); сульфати – 351,0 мг/л (ГДК_{рг} – 100 мг/л); хлориди – 81,0 мг/л; (ГДК_{рг} – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,63 мг/л (ГДК_{рг} – 0,5мг/л); нітрити – 0,41 мг/л (ГДК_{рг} – 0,08мг/л); нітрати – 1,24 мг/л (ГДК_{рг} – 40мг/л); залізо загальне – 0,06 мг/л (ГДК_{рг} – 0,1 мг/л); фосфати – 1,89 мг/л (ГДК_{рг} – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,4 мг/л (ГДК_{рг} – 2,24 мг/л); ХСК – 21,5 мг/л (ГДК_{рг} – 15 мг/л); нафтопродукти – 0,01 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л).

Варіант 10

1. Проаналізувати організацію роботи системи державного моніторингу навколишнього природного середовища.

2. Екологічні стандарти серії ISO 14000.

3. Дати оцінку якісного стану річки Тетлега за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 477,0 мг/л (ГДК_{рг} - 1000,0 мг/л); сульфати – 136,6 мг/л (ГДК_{рг} – 100 мг/л); хлориди – 43,0 мг/л; (ГДК_{рг} – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,177 мг/л (ГДК_{рг} – 0,5мг/л); нітрити – 0,011 мг/л (ГДК_{рг} – 0,08мг/л); нітрати – 1,263 мг/л (ГДК_{рг} – 40мг/л); залізо загальне – 0,08 мг/л (ГДК_{рг} – 0,1 мг/л); фосфати – 0,717 мг/л (ГДК_{рг} – 0,17 мг/л); БСК₅ – 2,49 мг/л (ГДК_{рг} – 2,24 мг/л); ХСК – 14,5 мг/л (ГДК_{рг} – 15 мг/л); нафтопродукти – 0,066 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л).

Варіант 11

1. Основні завдання системи державного моніторингу навколишнього природного середовища України.

2. Дати характеристику Земельного кодексу України.

3. Дати оцінку якісного стану річки Вовча за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 361,5 мг/л (ГДК_{рг} - 1000,0 мг/л); сульфати – 76,9 мг/л (ГДК_{рг} – 100 мг/л); хлориди – 23,0 мг/л; (ГДК_{рг} – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,546 мг/л (ГДК_{рг} – 0,5мг/л); нітрити – 0,098 мг/л (ГДК_{рг} – 0,08мг/л); нітрати – 8,83 мг/л (ГДК_{рг} – 40мг/л); залізо загальне – 0,78 мг/л (ГДК_{рг} – 0,1

мг/л); фосфати – 0,92 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 2,34 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 22,5 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); мідь – 0,36 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л); нафтопродукти – 0,25 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,002 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л).

Варіант 12

1. Дати характеристику Водного кадастру.
2. Дати загальну характеристику водних ресурсів України.
3. Дати оцінку якісного стану річки Харків за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 624,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 172,5 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 40,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,80 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,10 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 1,65 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,11 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 0,79 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,6 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 29,3 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); мідь – 0,002 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л); цинк - 0,021мг/л (ГДКрг – 0,01мг/л); феноли – 0,003мг/л; (ГДКрг – 0,001мг/л); нафтопродукти – 0,21 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,006 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л).

Варіант 13

1. Проаналізувати положення Конституції України які мають екологічне значення.
2. Дати характеристику державного управління в області використання й охорони вод і відтворення водних ресурсів.
3. Дати оцінку якісного стану річки Великий Бурлук за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 1117,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 351,0 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 81,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,63 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,41 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 1,24 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,06 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 1,89 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,4 мг/л

(ГДК_{рг} – 2,24 мг/л); ХСК – 21,5 мг/л (ГДК_{рг} – 15 мг/л); нафтопродукти – 0,01 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л).

Варіант 14

1. Дати характеристику Закону України “Про охорону навколишнього природного середовища”.

2. Проаналізувати економічні важелі у водокористуванні.

3. Дати оцінку якісного стану річки Тетлега за величиною кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 477,0 мг/л (ГДК_{рг} - 1000,0 мг/л); сульфати – 136,6 мг/л (ГДК_{рг} – 100 мг/л); хлориди – 43,0 мг/л; (ГДК_{рг} – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,177 мг/л (ГДК_{рг} – 0,5мг/л); нітрити – 0,011 мг/л (ГДК_{рг} – 0,08мг/л); нітрати – 1,263 мг/л (ГДК_{рг} – 40мг/л); залізо загальне – 0,08 мг/л (ГДК_{рг} – 0,1 мг/л); фосфати – 0,717 мг/л (ГДК_{рг} – 0,17 мг/л); БСК₅ – 2,49 мг/л (ГДК_{рг} – 2,24 мг/л); ХСК – 14,5 мг/л (ГДК_{рг} – 15 мг/л); нафтопродукти – 0,066 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л).

Варіант 15

1. Сучасний стан ґрунтів та земельних ресурсів України.

2. Міжнародні провідні екологічні принципи.

3. Дати оцінку якісного стану річки Харків за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 624,0 мг/л (ГДК_{рг} - 1000,0 мг/л); сульфати – 172,5 мг/л (ГДК_{рг} – 100 мг/л); хлориди – 40,0 мг/л; (ГДК_{рг} – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,80 мг/л (ГДК_{рг} – 0,5мг/л); нітрити – 0,10 мг/л (ГДК_{рг} – 0,08мг/л); нітрати – 1,65 мг/л (ГДК_{рг} – 40мг/л); залізо загальне – 0,11 мг/л (ГДК_{рг} – 0,1 мг/л); фосфати – 0,79 мг/л (ГДК_{рг} – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,6 мг/л (ГДК_{рг} – 2,24 мг/л); ХСК – 29,3 мг/л (ГДК_{рг} – 15 мг/л); мідь – 0,002 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л); цинк - 0,021мг/л (ГДК_{рг} – 0,01мг/л); феноли – 0,003мг/л; (ГДК_{рг} – 0,001мг/л); нафтопродукти – 0,21 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,006 мг/л (ГДК_{рг} – 0,001 мг/л).

Варіант 16

1. Проаналізувати правове регулювання використання природних ресурсів.

2. Дати характеристику Водного кодексу України.

3. Дати оцінку якісного стану річки Великий Бурлук за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 1117,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 351,0 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 81,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,63 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,41 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 1,24 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,06 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 1,89 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,4 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 21,5 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); нафтопродукти – 0,01 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л).

Варіант 17

1. Міжнародні екологічні організації.

2. Необхідність і актуальність проведення міжнародної екологічної політики.

3. Дати оцінку якісного стану річки Харків за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 624,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 172,5 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 40,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,80 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,10 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 1,65 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,11 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 0,79 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,6 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 29,3 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); мідь – 0,002 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л); цинк - 0,021мг/л (ГДКрг – 0,01мг/л); феноли – 0,003мг/л; (ГДКрг – 0,001мг/л); нафтопродукти – 0,21 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,006 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л).

Варіант 18

1. Історія розвитку міжнародного екологічного руху.

2. Сучасний стан атмосферного повітря в Україні.

3. Дати оцінку якісного стану річки Великий Бурлук за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 1117,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 351,0 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 81,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,63 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,41 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 1,24 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,06 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 1,89 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,4 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 21,5 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); нафтопродукти – 0,01 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л).

Варіант 19

1. Визначити завдання та напрямки діяльності Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

2. Проаналізувати сучасний стан атмосферного повітря Харківської області та основні джерела його забруднення.

3. Дати оцінку якісного стану річки р. Лозоватка за кратністю перевищення ГДК: сума іонів - 624,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 172,5 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 40,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,80 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,10 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 1,65 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,11 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 0,79 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,6 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 29,3 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); мідь – 0,002 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л); цинк - 0,021мг/л (ГДКрг – 0,01мг/л); феноли – 0,003мг/л; (ГДКрг – 0,001мг/л); нафтопродукти – 0,21 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,006 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л).

Варіант 20

1. Визначити структуру і функції Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

2. Позитивні приклади здійснення міжнародної екологічної політики.

3. Дати оцінку якісного стану річки р. Сухий Торець за кратністю

перевищення ГДК: сума іонів - 361,5 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 76,9 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 23,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,546 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,098 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 8,83 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,78 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 0,92 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 2,34 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 22,5 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); мідь – 0,36 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л); нафтопродукти – 0,25 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л); хром б-ти валентний – 0,002 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л).

МОДУЛЬ 3. УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

3.1 Контрольні питання підсумкового контролю за модулем 3

1. Державне управління в області використання й охорони вод і відтворення водних ресурсів.
2. Економічні важелі у водокористуванні.
3. Контрольна діяльність і охорона вод.
4. Правила охорони поверхневих вод.
5. Водний кодекс України в порівнянні з Водною рамковою директивою ЄС (Директива 2000/60/ЕС).
6. Сучасні методичні підходи до оцінки стану водного середовища.
7. Платежі за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря й за інші шкідливі впливи на нього.
8. Використання атмосферного повітря як сировини основного виробничого призначення.
9. Інтегральні оцінки якості атмосферного повітря.
10. Законодавство України щодо охорони та використання земельних ресурсів.
11. Управління в галузі охорони і використання надр.
12. Право власності на природні ресурси.
13. Об'єкти і мережа спостережень Держкомзему України.
14. Оцінка якісного стану ґрунтів і земельних ресурсів України.
15. Аналіз антропогенного порушення екологічної стійкості земель.
16. Сучасний стан земельних ресурсів Харківської області та визначення джерел їх забруднення.
17. Державний контроль в галузі охорони рослинного світу.
18. Використання природних рослинних ресурсів.
19. Охорона рослинного світу.

20. Державний облік і кадастр рослинного світу.
21. Лісовий кодекс України.
22. Державне управління в галузі охорони тваринного світу.
23. Загальна характеристика тваринних ресурсів України.
24. Використання об'єктів тваринного світу.
25. Державний контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.
26. Управління в галузі охорони і використання об'єктів природно заповідного фонду України.
27. Правова охорона природних комплексів з особливим правовим режимом.
28. Екологічна мережа.
29. Сучасний стан біорізноманіття Харківської області.
30. Управління екологічною діяльністю підприємств через економічні показники.

3.2 Контрольна робота з модулю № 3

Контрольна робота за матеріалом модулю 3

Загальна кількість балів складає – 50 балів.

- Відповідь від 45 – 50 балів – 5 А (відмінно);
Відповідь від 40 – 45 балів – 4 В (дуже добре);
Відповідь від 35 – 40 балів – 4 С (добре);
Відповідь від 30 – 35 балів – 3 D (задовільно);
Відповідь від 25 – 30 балів – 3 Е (достатньо);
Відповідь від 20 – 25 балів – 2 FХ (не зараховано);
Відповідь від 15 – 20 балів – 2 F (не зараховано).
Відповідь від 20 – 30 балів – 2 F (не зараховано).

Частина 1 Теоретичні питання (30 балів).

Вірна відповідь – 15 балів.

Частина II Практичні питання (20 балів).

Вірна відповідь –20 балів.

Варіант 1

1. Визначити основні принципи охорони навколишнього природного середовища.

2. Проаналізувати структуру і функції обласних управлінь охорони навколишнього природного середовища.

3. Дати оцінку якісного стану річки Вовча за величиною коефіцієнта забруднення (КЗ), що має наступні показники: сума іонів - 361,5 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 76,9 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 23,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,546 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,098 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 8,83 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,78 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 0,92 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 2,34 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 22,5 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); мідь – 0,36 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л); нафтопродукти – 0,25 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,002 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л).

Варіант 2

1. Визначити механізм впровадження основних принципів охорони навколишнього природного середовища в Україні.

2. Дати характеристику структури органів Державної екологічної інспекції.

3. Дати оцінку якісного стану річки Харків за величиною коефіцієнта забруднення (КЗ), що має наступні показники: сума іонів - 624,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 172,5 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 40,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,80 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,10 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 1,65 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,11 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 0,79 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,6 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 29,3 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л);

мідь – 0,002 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л); цинк - 0,021мг/л (ГДКрг – 0,01мг/л); феноли – 0,003мг/л; (ГДКрг – 0,001мг/л); нафтопродукти – 0,21 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,006 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л).

Варіант 3

1. Навести основні екологічні стандарти, що діють в Україні.
2. Обґрунтувати роль громадського контролю в екологічній діяльності.
3. Дати оцінку якісного стану річки Немишля за величиною коефіцієнта забруднення (КЗ), що має наступні показники: сума іонів - 687,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 162,0 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 65,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,34 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,20 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 4,80 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,36 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 1,51 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 4,2 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 31,4 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); мідь – 0,011 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л); цинк - 0,02мг/л (ГДКрг – 0,01мг/л); феноли – 0,004 мг/л; (ГДКрг – 0,001мг/л); нафтопродукти – 0,18 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,006 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л).

Варіант 4

1. Проаналізувати особливості впровадження екологічних стандартів.
2. Дати характеристику законодавства України щодо охорони та використання земельних ресурсів.
3. Дати оцінку якісного стану річки Великий Бурлук за величиною коефіцієнта забруднення (КЗ), що має наступні показники: сума іонів - 1117,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 351,0 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 81,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,63 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,41 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 1,24 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,06 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 1,89 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,4 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 21,5 мг/л

(ГДКрг – 15 мг/л); нафтопродукти – 0,01 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л).

Варіант 5

1. Визначити основні принципи екологічного нормування.
2. Дати порівняльну характеристику компетенції різних галузей влади в області управління земельними ресурсами.
3. Дати оцінку якісного стану річки Тетлега за величиною коефіцієнта забруднення (КЗ), що має наступні показники: сума іонів - 477,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 136,6 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 43,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,177 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,011 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 1,263 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,08 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 0,717 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 2,49 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 14,5 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); нафтопродукти – 0,066 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л).

Варіант 6

1. Основні завдання системи державного моніторингу навколишнього природного середовища України.
2. Дати характеристику категорій земель та визначити форми власності на землю.
3. Дати оцінку якісного стану річки Вовча за величиною індексу забруднення води (ІЗВ), що має наступні показники: сума іонів - 361,5 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 76,9 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 23,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,546 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,098 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 8,83 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,78 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 0,92 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 2,34 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 22,5 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); мідь – 0,36 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л); нафтопродукти – 0,25 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,002 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л).

Варіант 7

1. Обґрунтувати роль екологічної експертизи в забезпеченні ефективного управління природоохоронної діяльності.
2. Дати загальну характеристику надр України.
3. Дати оцінку якісного стану річки Харків за величиною індексу забруднення води (ІЗВ), що має наступні показники: сума іонів - 624,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 172,5 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 40,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,80 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,10 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 1,65 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,11 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 0,79 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,6 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 29,3 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); мідь – 0,002 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л); цинк - 0,021мг/л (ГДКрг – 0,01мг/л); феноли – 0,003мг/л; (ГДКрг – 0,001мг/л); нафтопродукти – 0,21 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,006 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л).

Варіант 8

1. Визначити основні недоліки системи державного моніторингу поверхневих вод України.
2. Проаналізувати компетенції різних галузей влади в області регулювання використання надр.
3. Дати оцінку якісного стану річки Немишля за величиною індексу забруднення води (ІЗВ), що має наступні показники: сума іонів - 687,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 162,0 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 65,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,34 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,20 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 4,80 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,36 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 1,51 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 4,2 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 31,4 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); мідь – 0,011 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л); цинк - 0,02мг/л (ГДКрг –

0,01мг/л); феноли – 0,004 мг/л; (ГДКрг – 0,001мг/л); нафтопродукти – 0,18 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,006 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л).

Варіант 9

1. Визначити структуру і рівні системи державного моніторингу навколишнього природного середовища.

2. Проаналізувати економічний механізм забезпечення управління в галузі охорони й використання надр.

3. Дати оцінку якісного стану річки Великий Бурлук за величиною індексу забруднення води (ІЗВ), що має наступні показники: сума іонів - 1117,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 351,0 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 81,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,63 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,41 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 1,24 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,06 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 1,89 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,4 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 21,5 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); нафтопродукти – 0,01 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л).

Варіант 10

1. Проаналізувати організацію роботи системи державного моніторингу навколишнього природного середовища.

2. Дати характеристику державного контролю над використанням і охороною надр.

3. Дати оцінку якісного стану річки Тетлега за величиною індексу забруднення води (ІЗВ), що має наступні показники: сума іонів - 477,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 136,6 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 43,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,177 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,011 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 1,263 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,08 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 0,717 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 2,49 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 14,5 мг/л

(ГДК_{рг} – 15 мг/л); нафтопродукти – 0,066 мг/л (ГДК_{рг} – 0,05 мг/л).

Варіант 11

1. Проаналізувати фактори, що визначають основні недоліки ДСМД.
2. Дати характеристику Земельного кодексу України.
3. Дати оцінку якісного стану атмосферного повітря на пості спостереження № 9 м. Харків за величиною інтегрального показника якісного стану атмосферного повітря – індексу забруднення атмосфери (ІЗА), що має наступні показники: завислі речовини – 0,241 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,15 мг/м³, КН – 3); двоокис сірки - 0,008 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,05 мг/м³, КН – 3); окис вуглецю – 3,13 мг/м³ (ГДК с.д. - 3 мг/м³, КН – 4); двоокис азоту – 0,026 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,04 мг/м³, КН – 2); фенол – 0,0025 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,003 мг/м³, КН – 2); формальдегід - - 0,0037 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,003 мг/м³, КН – 2).

Варіант 12

1. Проаналізувати систему екологічного права України.
2. Дати загальну характеристику водних ресурсів України.
3. Дати оцінку якісного стану атмосферного повітря на пості спостереження № 11 м. Харків за величиною інтегрального показника якісного стану атмосферного повітря – індексу забруднення атмосфери (ІЗА), що має наступні показники: завислі речовини – 0,055 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,15 мг/м³, КН – 3); двоокис сірки - 0,0084 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,05 мг/м³, КН – 3); окис вуглецю – 1,786 мг/м³ (ГДК с.д. - 3 мг/м³, КН – 4); двоокис азоту – 0,037 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,04 мг/м³, КН – 2); формальдегід - - 0,0033 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,003 мг/м³, КН – 2).

Варіант 13

1. Проаналізувати положення Конституції України які мають екологічне значення.
2. Дати характеристику державного управління в області використання

й охорони вод і відтворення водних ресурсів.

3. Дати оцінку якісного стану атмосферного повітря на пості спостереження № 12 м. Харків за величиною інтегрального показника якісного стану атмосферного повітря – індексу забруднення атмосфери (ІЗА), що має наступні показники: завислі речовини – 0,059 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,15 мг/м³, КН – 3); двоокис сірки - 0,0077 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,05 мг/м³, КН – 3); окис вуглецю – 1,673 мг/м³ (ГДК с.д. - 3 мг/м³, КН – 4); двоокис азоту – 0,021 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,04 мг/м³, КН – 2); формальдегід – 0,0022 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,003 мг/м³, КН – 2).

Варіант 14

1. Дати характеристику Закону України “Про охорону навколишнього природного середовища”.

2. Проаналізувати економічні важелі у водокористуванні.

3. Дати оцінку якісного стану атмосферного повітря на пості спостереження № 16 м. Харків за величиною інтегрального показника якісного стану атмосферного повітря – індексу забруднення атмосфери (ІЗА), що має наступні показники: завислі речовини – 0,085 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,15 мг/м³, КН – 3); двоокис сірки - 0,0084 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,05 мг/м³, КН – 3); окис вуглецю – 1,706 мг/м³ (ГДК с.д. - 3 мг/м³, КН – 4); двоокис азоту – 0,0278 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,04 мг/м³, КН – 2); фенол – 0,0022 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,003 мг/м³, КН – 2); формальдегід – 0,004 мг/м³ (ГДК с.д. - 0,003 мг/м³, КН – 2).

Варіант 15

1. Проаналізувати екологічні правовідносини.

2. Визначити загальні принципи управління водними ресурсами в розвинутих країнах світу.

3. Дати оцінку якісного стану атмосферного повітря на пості спостереження № 17 м. Харків за величиною інтегрального показника

якісного стану атмосферного повітря – індексу забруднення атмосфери (ІЗА), що має наступні показники: завислі речовини – $0,124 \text{ мг/м}^3$ (ГДК с.д. - $0,15 \text{ мг/м}^3$, КН – 3); двоокис сірки - $0,0099 \text{ мг/м}^3$ (ГДК с.д. - $0,05 \text{ мг/м}^3$, КН – 3); окис вуглецю – $1,99 \text{ мг/м}^3$ (ГДК с.д. - 3 мг/м^3 , КН – 4); двоокис азоту – $0,0367 \text{ мг/м}^3$ (ГДК с.д. - $0,04 \text{ мг/м}^3$, КН – 2); формальдегід - $0,0029 \text{ мг/м}^3$ (ГДК с.д. - $0,003 \text{ мг/м}^3$, КН – 2).

Варіант 16

1. Проаналізувати правове регулювання використання природних ресурсів.

2. Дати характеристику Водного кодексу України.

3. Визначити загальну суму збору за забруднення довкілля за рік, якщо підприємство у кожному кварталі в межах ліміту мало скиди в атмосферне повітря наступних забруднюючих речовин: ангідрид сірчистий - $1,447 \text{ т}$; вуглецю оксид – $30,05 \text{ т}$; аміак – $0,785 \text{ т}$; азоту оксиди - $2,156 \text{ т}$; бутилацетат - $0,38 \text{ т}$; водень хлористий - $0,37 \text{ т}$; речовин А з ОБРВ $0,003 \text{ мг/м}^3$ – $0,563 \text{ т}$. Режим роботи джерела викиду - безперервний. У розрахунках приймається, що 1 квартал становить 90 діб.

Варіант 17

1. Визначити принципи права природокористування.

2. Проаналізувати основні положення Правил охорони поверхневих вод.

3. Визначити загальну суму збору за забруднення довкілля за рік, якщо підприємство у кожному кварталі в межах ліміту здійснювало в атмосферне повітря скиди наступних забруднюючих речовин: ангідрид сірчистий - $2,378 \text{ т}$; вуглецю оксид – $25,15 \text{ т}$; аміак – $1,52 \text{ т}$; азоту оксиди - $3,56 \text{ т}$; бутилацетат - $0,784 \text{ т}$; водень хлористий - $2,72 \text{ т}$; речовин А з ОБРВ $0,003 \text{ мг/м}^3$ – $0,642 \text{ т}$. Режим роботи джерела викиду - безперервний. У розрахунках приймається, що 1 квартал становить 90 діб.

Варіант 18

1. Визначити суб'єкти та об'єкти права природокористування.
2. Охарактеризувати управління в галузі охорони атмосферного повітря.
3. Визначити загальну суму збору за забруднення довкілля за рік, якщо підприємство у кожному кварталі в межах ліміту здійснювало в атмосферне повітря скиди наступних забруднюючих речовин: ангідрид сірчистий - 1,78 т; вуглецю оксид – 22,25 т; аміак – 1,24 т; азоту оксиди - 2,36 т; бутилацетат - 1,84 т; водень хлористий - 0,872 т;. речовин А з ОБРВ $0,003 \text{ мг/и}^3$ – 0,726 т. Режим роботи джерела викиду - безперервний. У розрахунках приймається, що 1 квартал становить 90 діб.

Варіант 19

1. Дати характеристику державного контролю в галузі охорони рослинного світу.
2. Проаналізувати сучасний стан атмосферного повітря Харківської області та основні джерела його забруднення.
3. Визначити загальну суму збору за забруднення довкілля за рік, якщо підприємство у кожному кварталі в межах ліміту здійснювало в атмосферне повітря скиди наступних забруднюючих речовин: ангідрид сірчистий - 3,78 т; вуглецю оксид – 29,54 т; аміак – 0,498 т; азоту оксиди - 6,56 т; бутилацетат - 7,84 т; водень хлористий - 7,72 т;. речовин А з ОБРВ $0,003 \text{ мг/и}^3$ – 0,265 т. Режим роботи джерела викиду - безперервний. У розрахунках приймається, що 1 квартал становить 90 діб.

Варіант 20

1. Визначити структуру і функції Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України.
2. Навести загальну характеристику рослинних ресурсів України.
3. Дати оцінку якісного стану річки р.Сухий Торець за величиною

індексу забруднення води (ІЗВ), що має наступні показники: сума іонів - 361,5 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 76,9 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 23,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,546 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,098 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 8,83 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,78 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 0,92 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 2,34 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 22,5 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); мідь – 0,36 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л); нафтопродукти – 0,25 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,002 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л).

Варіант 21

1. Визначити завдання та напрямки діяльності Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.

2. Дати загальну характеристика тваринних ресурсів України.

3. Дати оцінку якісного стану річки р.Лозоватка за величиною індексу забруднення води (ІЗВ), що має наступні показники: сума іонів - 624,0 мг/л (ГДКрг - 1000,0 мг/л); сульфати – 172,5 мг/л (ГДКрг – 100 мг/л); хлориди – 40,0 мг/л; (ГДКрг – 300 мг/л); амоній сольовий – 0,80 мг/л (ГДКрг – 0,5мг/л); нітрити – 0,10 мг/л (ГДКрг – 0,08мг/л); нітрати – 1,65 мг/л (ГДКрг – 40мг/л); залізо загальне – 0,11 мг/л (ГДКрг – 0,1 мг/л); фосфати – 0,79 мг/л (ГДКрг – 0,17 мг/л); БСК₅ – 3,6 мг/л (ГДКрг – 2,24 мг/л); ХСК – 29,3 мг/л (ГДКрг – 15 мг/л); мідь – 0,002 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л); цинк - 0,021мг/л (ГДКрг – 0,01мг/л); феноли – 0,003мг/л; (ГДКрг – 0,001мг/л); нафтопродукти – 0,21 мг/л (ГДКрг – 0,05 мг/л); хром 6-ти валентний – 0,006 мг/л (ГДКрг – 0,001 мг/л).

МОДУЛЬ 4. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД В УПРАВЛІННІ НАВКОЛИШНІМ ПРИРОДНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ

4.1 Контрольні питання підсумкового контролю за модулем 4

1. Основні принципи управління екологічною безпекою в контексті збалансованого розвитку.
2. Міжнародні пріоритети екологічно безпечного управління.
3. Система місцевого екологічного управління.
4. Система громадського екологічного управління.
5. Екологічні показники на основі даних дистанційного зондування.
6. Використання екологічних індикаторів у державних звітах про стан навколишнього середовища в країнах Східної Європи, Кавказу й Центральної Азії.
7. Сучасна система поводження з промисловими і побутовими відходами.
8. Програма поводження з відходами.
9. Сучасні методи використання відходів.
10. Міжнародний досвід управління річковими басейнами. Вимоги Водної Рамкової директиви ЄС (Директива 2000 / 60 /ЄС) до оцінки екологічного стану поверхневих вод.
11. Міжрегіональна екологічна програма щодо охорони та використання вод басейну ріки Сіверський Донець.
12. Державні екологічні програми.
13. Регіональні екологічні програми.

4.2 Контрольна робота з модулю № 4

Контрольна робота за матеріалом модулю 4

Загальна кількість балів складає – 50 балів.

- Відповідь від 45 – 50 балів – 5 A (відмінно);
Відповідь від 40 – 45 балів – 4 B (дуже добре);
Відповідь від 35 – 40 балів – 4 C (добре);
Відповідь від 30 – 35 балів – 3 D (задовільно);
Відповідь від 25 – 30 балів – 3 E (достатньо);
Відповідь від 20 – 25 балів – 2 FX (не зараховано);
Відповідь від 15 – 20 балів – 2 F (не зараховано).
Відповідь від 20 – 30 балів – 2 F (не зараховано).

Частина 1 (30 балів)

Вірна відповідь – 3 бали

Умови виконання завдання: дайте або доповніть відповідь.

1. У чому полягає особливість спеціальних механізмів гармонізації системи "природа—суспільство"?
2. Основні принципи функціонування системи управління екологічною безпекою.
3. Назвіть міжнародні пріоритети екологічно безпечного управління.
4. Як розподілені функції системи управління екологічною безпекою?
5. Загальні принципи системи басейнового управління.
6. Загальні принципи екологічно безпечного вилучення небезпечних відходів.
7. Які глобальні індекси використовуються для обчислення I_{sd} та G ?
8. Загальні принципи визначення індексу та ступені гармонізації сталого розвитку.
9. Наведіть законодавчі акти, якими визначаються функції місцевого екологічного управління.
10. Назвіть форми участі громадськості в охороні навколишнього природного середовища.

Частина 2 (20 балів)

Вірна розгорнута відповідь – 4 бали

1. Визначити міжнародні провідні екологічні принципи та проаналізувати діяльність міжнародних екологічних організацій.
2. Запропонувати шляхи покращення управління природоохоронною діяльністю в Україні
3. Обґрунтувати роль громадського контролю в екологічній діяльності
4. Проаналізувати правове забезпечення запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям та їх ліквідації
5. Наведіть приклади узгодженості й розбіжності національних систем басейнового управління та управління екологічною мережею з відповідними європейськими системами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Екологічне право України. /Під ред. Баб'як О.С. -К., 2000.
2. Екологія і закони. Екологічне законодавство України. – К.; 1997
3. Максименко Н.В., Задніпровський В.В. Організація та управління в природоохоронній діяльності. – Х., ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2005, - 192 с.
4. Максименко Н. В. М 17 Організація управління в екологічній діяльності: [підручник для студентів екологічних спеціальностей вищих навчальних закладів] / Н. В. Максименко, В. В. Задніпровський, Р. О. Квартенко; вид. 3-тє, перероб. і доп. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 282 с. – (Навчально-наукова серія «Бібліотека еколога»)
5. Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Білявський Г.О. та ін. Екологічне управління. - К., „Либідь”, 2004, – 430 с
6. Організація управління в природоохоронній діяльності: Курс лекцій. Для студентів денної форми навчання. Спеціальність 101 «Екологія» Освітньо-кваліфікаційний ступінь «бакалавр». / Укладач: О.В. Рибалова. – Х: НУЦЗУ, 2016. - 280 с.
7. Організація та управління в природоохоронній діяльності: практикум. Для студентів за спеціальністю 6.040106 «Екологія. Охорона навколишнього природного середовища та збалансоване природокористування» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». / Укладач: О.В. Рибалова. – Х: НУЦЗУ, 2014. – 235 с.
8. Організація та управління в природоохоронній діяльності; Курс лекцій (видання друге, виправлене та доповнене). Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання. Спеціальність 101 «Екологія» Освітньо-кваліфікаційний ступінь «бакалавр». / Укладач: О.В. Рибалова. – Х: НУЦЗУ, 2020. - 280 с
9. Вказівки до виконання курсової роботи на тему: «Комплексна оцінка

екологічного стану області». Для підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 10 «Природничі науки» за спеціальністю 101 «Екологія»/ Укладач: О.В. Рибалова. – Х: НУЦЗУ, 2019. -51 с.

10. Самойленко Н. М. С 17 Організація та управління в природоохоронній діяльності : навч. посіб. / Н. М. Самойленко, Д. В. Райко, В. І. Аверченко. – Харків : НТУ «ХП», Видавництво «Лідер», 2018. – 174 с

11. Телюра Н. О. Конспект лекцій з дисципліни «Організація та управління в природоохоронній діяльності» (для студентів 3 курсу денної і 4 курсу заочної форм навчання за напрямом 6.040106 – Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування) / Н. О. Телюра ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. – 2016. – 124 с.

12. Управління у сфері охорони довкілля та природокористування в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення/ підгот. Білобран О., Котляренко В.- К., 2003 р.

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про правові засади цивільного захисту», від 24.06.2004 № 1859-IV.
2. Закон України «Про охорону навколишнього середовища» від 25.06.1991 р. № 1264.
3. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003 р. № 0962.
4. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 р. № 2456.
5. Закон України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 р. № 0591.
6. Закон України «Про тваринний світ» від 03.03.1993 р. № 3041 і від 13.12.2001 р. № 2894.
7. Закон України «Про екологічну експертизу» від 09.02.1995 р. № 0045.
8. Закон України «Про захист рослин» від 14.10.1998 р. № 0180.

9. Закон України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» від 13.07.2000 р. № 1908.
10. Закон України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки» від 21.09.2000 р. № 1989.
11. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. № 2801.
12. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного стану населення» від 24.02.1994 р. № 4004.
13. Закон України «Про меліорацію земель» від 14.01.2000 р. № 1389.
14. Закон України «Про пестициди і агрохімікати» від 02.03.1995 р. № 0086.
15. Закон України «Про відходи» від 05.03.1998 р. № 0187.
16. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 р. № 2245.
17. Закон України «Про пожежну безпеку» від 17.12.1993 р. № 3745.
18. Закон України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» від 08.06.2000 р. № 1809-111.
19. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» від 08.02.1995 р. № 0039.
20. Закон України «Про поводження з радіоактивними відходами» від 30.06.1995 р. № 0255.
21. Закон України «Про Загальнодержавну програму поводження з токсичними відходами» від 14.09.2000 р. № 1947.
22. Закон України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» від 14.01.2000 р. № 1393.
23. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відходів» від 07.03.2002 р. № 3073.

24. Закон України «Про затвердження Порядку розробки та затвердження норм, правил і стандартів з ядерної та радіаційної безпеки» від 8.02.1997 р. № 163.
25. Земельний кодекс України від 25.10. 2001 р. № 2768-14.
26. Кодекс України про надра від 27.07.1994 р. № 132/94.
27. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р. № 3852-12.
28. Концепція національної екологічної політики України на період до 2020 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 року № 880-р// Офіційний вісник України.- 2007 р.- № 79.

Додаткова

1. Комітет з екологічної політики ЄЕК ООН. Огляд результативності природоохоронної діяльності. Україна. Другий огляд / ООН – Нью-Йорк і Женева, 2007. 223 с.
2. Стійкий екологічно безпечний розвиток і Україна: Навч.посіб./ Ф.В.Вольвач, М.І Дробноход, В.Г.Дюканов та ін.; За ред. М.І.Дробнохода. – К.: МАУП, 2002. – 104с.
3. Програма дій. „Порядок денний на ХХІ століття” («Agenda-21»).- К.: Центр «За наше спільне майбутнє», 2000. – 18с.
4. Лозанський В.Р Екологічне управління в розвинутих країнах світу в порівнянні з Україною. – Харків., 2000. – 68с.
5. Максименко Н. В. М 17 Організація управління в природоохоронній діяльності : навчально-методичний посібник для проведення контроль-колоквіумів, практичних та самостійних робіт студентів екологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. / Н. В. Максименко, Р. О. Квартенко, А. С. Александрова. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 46 с

6. Методика встановлення і використання екологічних нормативів якості поверхневих вод суші та естуаріїв України. – Мінекоресурсів України/ - К.:, 2001.
7. Санитарные правила и нормы охраны поверхностных вод от загрязнения. САНПиН 4630-88.- М.: Минздрав СССР, 1988.
8. Інструкція зі змісту і порядку складання звіту по інвентаризації викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, Київ, 1996 р.
9. ОНД-86. Госкомгидромет. Методика расчета концентраций в атмосферном оздухе вредных веществ, содержащихся в выбросах предприятий. Гидрометеиздат, 1987
10. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів. Затверджені Наказом МОЗ N 173 от 19.06.96 р.
11. ОНД-90. Руководство по контролю источников загрязнения атмосферы.. СПб, 1992.
12. Рибалова О.В., Артемьев С.Р. Определение безопасности рекреационного водопользования // Norwegian Journal of development of the International Science, №11/2017, VOL.1 – 19-25
13. Рибалова О.В., Артемьев С.Р. Development of a procedure for assessing the environmental risk of the surface water status deterioration // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. — 2017. — № 5/10 (89). — С. 67-76
14. Рибалова О.В., Варламов Є.М., Гаджиєв Е.Н. Визначення рівня екологічної небезпеки викидів забруднюючих речовин підприємства виробництва мінеральної вати // Proceedings of the International Scientific Conference "International Trends in Science and Technology" October 17, 2017 Warsaw, Poland Vol.5 p. 9-16
15. Васенко А.Г., Рибалова О.В., Коробкова А.В. Визначення екологічних нормативів якості поверхневих вод з урахуванням прогнозних моделей та регіональних особливостей // «Colloquium-journal» 2,2017 / Geographical science, p16 -25

- 16.Рибалова О.В., Коробкіна К.М. Новий підхід до оцінки забруднення ґрунтів важкими металами // Proceedings of the " II International Scientific and Practical Conference "Topical problems of modern science"" November 18, 2017 Warsaw, Poland Vol.5 p. 86 -90
- 17.Рибалова О.В., Гахов В.А. Risk assessment for population health from the influence of emissions of pollutants of confectionery factory // Norwegian Journal of development of the International Science. №19/2018. VOL.1 p. 44-51
- 18.Рибалова О.В., Гахов В.А. Визначення рівня небезпеки для здоров'я населення від викидів забруднюючих речовин кондитерської фабрики // The 4th International youth conference —Perspectives of science and education (August 23, 2018) SLOVO\WORD, New York, USA. 2018. p.461 – 472
- 19.Рибалова О.В., А.О. Мацак, К.О. Цитлішвілі, С. Р. Артем'єв А. В. Ромін, О. С. Чинчик. Method of agricultural sewage water purification at troughs and a biosorption bioreactor // Eastern European Journal of Enterprise Technologies, VOL 5, NO 10 (95) (2018), DOI: 10.15587/1729-4061.2018.144138
- 20.Рибалова О.В., Жук В.М., Артем'єв С.Р., Малько О.Д., Бондаренко О., Чуб Л.М., Семків В.О. Экологическое состояние реки Уды // Norwegian Journal of development of the International Science. №23/2018. VOL.1 p. 14-19
- 21.Рибалова О.В., Бригада О.В., Тесленко В.С. Прогноз екологічного стану річки Уди з урахуванням кліматичних змін в Харківській області // Вестник Харьковского национального автомобильно-дорожного университета: сборник научных трудов. –2018. – Вып. 81. – С. 86-94
- 22.Рибалова О.В., О. В. Бригада, О.О. Бондаренко, Є.О. Макаров. Новий метод оцінки ризику для здоров'я населення від забруднення ґрунтів важкими металами // Проблеми надзвичайних ситуацій. 2019. № 1(29) с. 79- 99

- 23.Рибалова О.В., Ільїнський О.В., Бондаренко О.О., Є.О. Макаров, В.М. Жук. Визначення екологічних нормативів для басейну річки Уди в межах Харківської області // *World Science / Warsaw: RS Global Sp. z O.O.* № 1(41), Vol.1, January 2019, p.36 -43
- 24.Рибалова О.В., С.Р. Артем'єв, Бригада О.В., Ільїнський О.В. , Бондаренко О.О. , Є.О. Макаров, В.М. Жук. Визначення екологічного ризику погіршення стану водотоків басейну річки Уди // *Fundamentalis scientiam* №27 /2019, VOL. 1, Scientific journal “Fundamentalis scientiam”, (Madrid, Spain), p.14-21
- 25.Рибалова О.В., Бригада О.В. Інтегроване управління природоохоронною діяльністю на основі комплексної оцінки стану довкілля // *Матеріали Всеукраїнської конференції «Євроінтеграція екологічної політики України»*, Одеса, 29-31.05.2019
- 26.Рибалова О.В., Бригада О.В., Сарапіна М.В., Ільїнський О.В. Інтегральна оцінка стану земельних ресурсів Харківської області // *Abstracts of II International Scientific and Practical Conference «SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS OF MODERN SOCIETY»* Liverpool, United Kingdom 9-11 October 2019, 471-479
- 27.Рибалова О.В., Артем'єв С. Р., Бригада О.В., Сарапіна М.В., Шароватова О.П. Ільїнський О.В. Оцінка ризику для здоров'я населення від впливу забрудненості ґрунтів міста Харків // *Norwegian Journal of development of the International Science.* №35/2019. VOL.1 p. 11-15
- 28.Рибалова О.В., Коробкіна К.М., Томчук Н.М. Оцінка впливу дифузних джерел забруднення водотоків на екологічний стан басейну р. Оскіл // *Abstracts of IV International Scientific and Practical Conference* Liverpool, United Kingdom 4-6 December 2019, p. 266 – 276
- 29.Rybalova O., Artemiev S., Yermakovych I., Korobkova H., Kurychova I. Determination of the Ecological Risk of Deterioration in the Water Flow of the Udy River Basin of Kharkiv Region, Ukraine // *11th Eastern European Young Water Professionals Conference: Water for All - Water for Nature*,

Reliable Water Supply, Wastewater Treatment and Reuse, 1-5 October 2019, Prague, Czech Republic. Conference Proceedings: pp. 528-535

- 30.Рибалова О.В., Бригада О.В., Коробкіна К.М., Крайнюков О.М., Мірошниченко І.М. Визначення небезпеки впливу лісових пожеж на якісний стан ґрунтів // Науковий вісник будівництва. – Харків: ХНУБА, ПФ «Михайлов», 2019. Вип. 2(96). Том 2. С. 413-422
- 31.Рибалова О.В., Росколотько А.В. Коробкіна К.М. Привабливість Чугуївського району Харківської області для туризму та рекреаційного використання за історичними і природними умовами // The 6 th International scientific and practical conference “Scientific achievements of modern society” (February 5-7, 2020) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom. 2020. 1127 - 1137 p.
- 32.Рибалова О.В., Шароватова О.П., Бондаренко О.О. Визначення рекреаційного потенціалу Харківської області // The 6th International scientific and practical conference “Dynamics of the development of world science” (February 19-21, 2020) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2020. p.953-962
- 33.Рибалова О.В., Бригада О.В., Сарапіна М.В., Коробкіна К.М. Забруднення ґрунтів внаслідок лісових пожеж // The 6 th International scientific and practical conference “Perspectives of world science and education” (February 26-28, 2020) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2020. p. 711-718
- 34.Рибалова О.В., Бригада О.В., Сарапіна М.В., Шароватова О.П. Ризикорієнтована ідентифікація джерел забруднення ґрунтів важкими металами // The 7th International scientific and practical conference “Perspectives of world science and education” (March 25-27, 2020) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2020. p. 556-564
- 35.Рибалова О.В., Бригада О.В., Сарапіна М.В. Сучасні методи інтегральної оцінки забруднення ґрунтів хімічними речовинами // The 8 th International scientific and practical conference “Dynamics of the

development of world science” (April 15-17, 2020) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2020. p 764-771

36.Рибалова О.В., Бригада О.В., Сарапіна М.В. Risk assessment for population health in using drinking water in Kharkiv // International independent scientific journal №16 2020 VOL. 3, p.7-11

37.Рибалова О.В. Оцінка якісного стану ґрунтів та земельних ресурсів Полтавської області // The XXI th International scientific and practical conference «CURRENT TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF SCIENCE AND PRACTICE» (15-16 June, 2020). Haifa, Israel 2020. p. 206-211
Available at : DOI: 10.46299/ISG.2020.XXI

Інформаційні ресурси

1. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. – Режим доступу: <https://menr.gov.ua/>
2. Законодавство України / сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/>
3. Програма ООН з навколишнього середовища UNEP. – Режим доступу: <https://www.unenvironment.org/>